

Nr 97.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1917 kl. 6 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
ändringar i villkoren för lån från lånefonden för inköp
av ädla avelsston m. m.*

(1:a avd.)

Uti en den 16 april 1917 till riksdagen avlåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 261, har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna nedan angivna ändringar i gällande allmänna villkor och bestämmelser för erhållande och tillgodonjutande av lån från lånefonden för inköp av ädla avelsston, att från och med år 1918 tillämpas å lån, som därefter utlämnas, nämligen:

att det högsta belopp, vartill hästavelslån för varje särskilt sto må beviljas, höjes till 2,000 kronor;

att det högsta belopp, för vilket låntagare på grund av särskilda hästavelslån må samtidigt häfta i skuld, höjes till 5,000 kronor;

att, om med hästavelslån inköpt sto före lånets återgåldande dör eller dödas eller avyttras, den oguldna delen av lånebeloppet genast skall till hushållningssällskapet återbetalas;

att om med hästavelslån inköpt sto avyttras innan fem år förflutit från lånets mottagande, låntagaren skall, därest hushållningssällskapet eller stuteriöverstyrelsen finner avyttrandet hava ägt rum utan tvingande skäl, erlægga ränta efter 6 procent om året från lånets lyftningsdag såväl å redan återbetalat belopp för tiden till vederbörande

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 10 saml. 59 häft. (Nr 97—98.) 1

förfallodag som å återstående oguldet belopp, till dess betalning därav sker; samt

att hushållningssällskap skall till statskontoret genast inleverera sålunda influten ränta;

dels, vid bifall till förslaget om höjning av maximibeloppet av hästavelslån, besluta, att det belopp, som årligen må av fondens medel utlämnas såsom statslån, skall från och med år 1918 höjas till 150,000 kronor;

dels ock, under samma förutsättning, medgiva, att av de hästförsäljningsmedel, vilka till statskontoret influtit eller komma att inflyta på grund av hästexporter, som ägt rum enligt av Kungl. Maj:t efter den 11 april 1916 meddelade utförseltillstånd, ett belopp av 200,000 kronor må tillföras ifrågavarande lånefond.

Från lånefonden för inköp av ädla avelsston, vilken fond inrättades enligt beslut av 1913 års riksdag, må i mån av tillgång och intill ett belopp av högst 100,000 kronor årligen statslån tilldelas hushållningssällskap, som förklarar sig villigt att till jordbrukare inom sällskapets område utlämna hästavelslån för inköp av dylika avelsston och inom vars område ädel hästavel bedrives samt goda förutsättningar för densamma finnas. Enligt kungörelse den 4 juli 1913 innehålla de nu gällande villkoren för erhållande och tillgodonjutande av lån ur ifrågavarande fond, bland annat, att å statslån från fonden icke någon ränta erlägges; att sedan statslån innehafts under ett år från lyftningsdagen, en femtedel av det ursprungliga beloppet skall återbetalas vid utgången av vart och ett av de därpå följande fem åren; att, om förfallet kapitalbelopp icke inbetalas inom tre månader från förfallodagen, å beloppet skall erläggas 6 procent ränta från nämnda dag; att den, som av hushållningssällskap erhåller hästavelslån, skall åtnjuta samma räntefrihet och — med visst undantag, varom nu ej är fråga — även samma återbetalningsvillkor; samt att hästavelslån ej må beviljas till högre belopp för varje sto än 1,200 kronor och låntagare icke må på grund av särskilda hästavelslån samtidigt häfta i skuld till högre belopp än 3,000 kronor.

Beträffande utredningen i detta ärende tillåter sig utskottet att hänvisa till innehållet i berörda statsrådsprotokoll.

Utskottet.

Utskottet delar den av departementschefen till statsrådsprotokollet uttalade uppfattningen, att den nu gällande bestämmelsen om ett högsta lånebelopp för varje sto av 1,200 kronor icke står i rimlig proportion till rådande hästpriser. För nämnda summa torde det numera icke vara

möjligt att anskaffa ett avelssto av önskvärd kvalitet. Utskottet anser sålunda en höjning av sagda lånebelopp till 2,000 kronor befogad, på samma gång utskottet finner den föreslagna ökningen av det högsta belopp, för vilket låntagare må samtidigt kunna häfta i skuld för lån från ifrågavarande fond, av omständigheterna påkallad. Övriga av departementschefen ifrågasatta ändringar i ifrågavarande villkor synas utskottet jämväl vara lämpliga; och har utskottet likaledes blivit övertygat om befogenheten av den ifrågasatta ökningen av maximibeloppet för de årliga statslånen från fonden liksom av fondens belopp.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

dels godkänna nedan angivna ändringar i gällande allmänna villkor och bestämmelser för erhållande och tillgodonjutande av lån från lånefonden för inköp av ädla avelsston, att från och med år 1918 tillämpas å lån, som därefter utlämnas, nämligen:

att det högsta belopp, vartill hästavelslån för varje särskilt sto må beviljas, höjes till 2,000 kronor;

att det högsta belopp, för vilket låntagare på grund av särskilda hästavelslån må samtidigt häfta i skuld, höjes till 5,000 kronor;

att, om med hästavelslån inköpt sto före lånets återgåldande dör eller dödas eller avyttras, den oguldna delen av lånebeloppet genast skall till hushållningssällskapet återbetalas;

att, om med hästavelslån inköpt sto avyttras innan fem år förflutit från lånets mottagande, låntagaren skall, därest hushållningssällskapet eller stuteriöverstyrelsen finner avyttrandet hava ägt rum utan tvingande skäl, erlägga ränta efter 6 procent om året från lånets lyftningsdag såväl å redan återbetalat belopp för tiden till vederbörande förfallodag som å återstående oguldet belopp, till dess betalning därav sker; samt

att hushållningssällskap skall till statskontoret genast inleverera sålunda influten ränta;

dels, vid bifall till förslaget om höjning av maximibeloppet av hästavelslån, besluta, att det belopp, som årligen må av fondens medel utlämnas såsom

statslån, skall från och med år 1918 höjas till 150,000 kronor;

dels ock, under samma förutsättning, medgiva, att av de hästförsäljningsmedel, vilka till statsverket influtit eller komma att inflyta på grund av hästexporter, som ägt rum enligt av Kungl. Maj:t efter den 11 april 1916 meddelade utförseltillstånd, ett belopp av 200,000 kronor må tillföras ifrågavarande lånefond.

Stockholm den 21 maj 1917.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: Hrr greve Hamilton, Ericsson, Paulson, Lindblad, greve Wachtmeister, Persson, Åkerlund, Öberg, Nilsson i Tånga, Nilsson i Linnås, Barthelsson, Ingeström, Pettersson, Olaus, Igel och Hage.